

DE FRIESE GALERIJ

Van links naar rechts werk van Karin Metten, Maartje Roos en Françoise Stoop.

Levendig landschap

In Leeuwarden lonkt de lente alweer. Onder de titel *Het wijde groen* presenteert Galerie De Roos van Tudor zes kunstenaars die zich, ieder op hun eigen wijze, voornamelijk bezighouden met het Friese landschap.

De bekendste onder hen is Abe Gerlsma, die sinds jaar en dag wordt vertegenwoordigd door de galerie. Er hangt een mooi nevelig olieverfje van hem: een gezicht op Hogebeintum, het dorp met de hoogste terp van Friesland. Niet minder sfeerful is de ets *Bombrekken Simmer*, met stalwaarts kerende koeien. Een opvallend element in dit werk is de brede witte laag tussen de horizon en het begin van het wolkendek. Door een deel van de etsplaat te bedekken met hars – het experimenteren zat de werktuigbouwkundige en uitvinder Gerlsma in het bloed – bleef dit stuk van het papier onbedrukt. Het is een mooie manier om tegenlicht te creëren.

Het opvallendste werk van Gerlsma echter is een schilderij van 100 x 100 cm op geschept lomppapier van een centimeter dik. Het is weerbarstig materiaal, zeer ongelijk van structuur, het hobbelt en bobbelt alle kanten op. Het siert Gerlsma dat hij hierop doorgewerkt heeft, want hier heeft het materiaal het in belangrijke mate voor het zeggen. Hoeveel ervaring hij ook heeft – hij maakte het werk toen hij 90 jaar oud was – toch moet de kunstenaar hier de controle uit handen geven. Het papier schildert mee, is medebepalend voor de vorm. Nooit vraag je je bij Gerlsma af wat voor dieren hij schildert, maar hier twijfel je tussen koeien en schapen. Ze zweven ook heel 'wolkig' in de lucht, in een soort niemandsland. En dat alles in een kleurstelling die voor Gerlsma heel ongebruikelijk is.

Eveneens verrassend is de presentatie van Françoise Stoop. Zij is bekend om haar prachtige landschappen op een duidelijk zichtbare ondergrond van jute. Alles is altijd mooi ruimtelijk, schemerig, venig en op het abstracte af. Maar nu is daar opeens, te midden van haar 'gewone' werk, een figuratief schilderij. Een herkenbaar landschap bij daglicht, compleet met wolkenlucht, ingedeeld volgens de 'gulden snede van het Fries expressionisme': een derde land, twee derde lucht. Stoop heeft voor dit werk dun, grof geweven jute gebruikt, waardoor de witte achtergrond van de galeriemuur ook een beetje meedoet en licht toevoegt.

Het doek zit namelijk niet in een lijst maar is losjes bevestigd op een houten frame, waardoor er een paar centimeter ruimte is achter het beeld. Met een beetje tocht golft het doek lichtjes. Verder past het goed bij de rest van het werk van Stoop. Het jute is wat het is: rafelig, vol rimpels, ruffels en vouwen,

De nieuwe expositie van De Roos van Tudor in Leeuwarden biedt een mooie diversiteit aan landschapskunst. Met schilderijen, etsen, foto's, keramiek en brons. En de nodige verrassingen van gevestigde namen.

Dirk van Ginkel

met afhanginge draadjes.

Dit werk is speciaal voor deze tentoonstelling gemaakt. Stoop was zich juist aan het verdiepen in wolkenluchten, toen ze het verzoek kreeg om mee te doen. Ze maakte aquarellen met dat onderwerp – daarvan zijn er ook enkele te zien – en besloot voor de gelegenheid ook een wolkenlucht op jute te maken. Volgens galeri houder Anita van Os is het echter niet meer dan een uitstapje. Maar wel een interessant uitstapje.

Karin Mennen woont aan de Duitse waddenkust. Ze gebruikt de Waddenzee voor haar werk in heel letterlijke zin. Voordat ze een doek beschildert, heeft ze het – opgespannen en al – een maand of drie in het waddenwater laten weken. Er heeft zich dan sediment van zand en zout op afgezet en het zit vol schelpjes en allerhande draadjes en sliertjes. Mennen gebruikt dit natuurlijke patroon om verder te werken. Soms is daar maar heel weinig voor nodig, zoals bij het werk *Grond*, waarin de ontstane structuren als het ware alleen wat zijn opgekleurd. Soms wat meer, zoals in *Vlucht van de zwaluwen*. Maar soms ook schildert Mennen er veel bij. Dat is jammer, in die zin dat het waddensediment dan geen duidelijk sturende rol meer speelt en daar ging het juist om.

Nieuw in de stal van De Roos van Tudor is fotograaf Maartje Roos. Haar foto's zijn het best te beschouwen als ensceneringen. Ze voegt verschillende beeldelementen samen tot een verhalend geheel. In *Drentse heide* bijvoorbeeld toont ze het Dwingelderveld in de ochtend, met Schoonebeker schapen en hun herder nabij een plaggenhut. Zo vangt ze het verleden in een sferbeeld. Iets soortgelijks doet ze met Schiermonnikoog en de eeuwenoude praktijk van het jatten. Het achterliggende concept is: 'Zo zou het geweest kunnen zijn'.

De Roos van Tudor toont verder kleurenetsen van Kristin Stobbink: abstracte, organische vormen die toch iets heel natuurlijks hebben. Ze doen een beetje denken aan de sedimentstructuren waar Mennen op doorschildert. René Marcus Jansen zorgt voor weidedieren en -vogels in brons en keramiek. Opvallend is een bronzen geit die wit gepatineerd is. De kunstenaar heeft een tijd lang gewerkt bij een bronsgieterij in Duitsland waar ze zich in het patineren bekwaamd heeft. Kunstenaars doen dit doorgaans niet zelf. Marcus Jansen geeft haar beelden kleuren die afwijken van de voor brons gebruikelijke bruinen en groenen. Dat maakt haar dierenbeelden, die door hun afgeronde vormen nogal volromig overkomen, wel bijzonder. Ze zijn daarmee een welkome aanvulling op het toch al levendige kunstlandschap van *Het wijde groen*.

Abe Gerlsma (links) en Kristin Stobbink, onder een beeld van René Marcus Jansen.

Leeuwarden – De Roos van Tudor: Eewal 47-49, do t/m vr 13-17, za 11-17 u, t/m 22 mrt
www.roosvantudor.nl
roosphotography.nl
www.fstoop.nl
kristinstobbink.com
reneemarcusjanssen.nl
www.karinmennen.de